

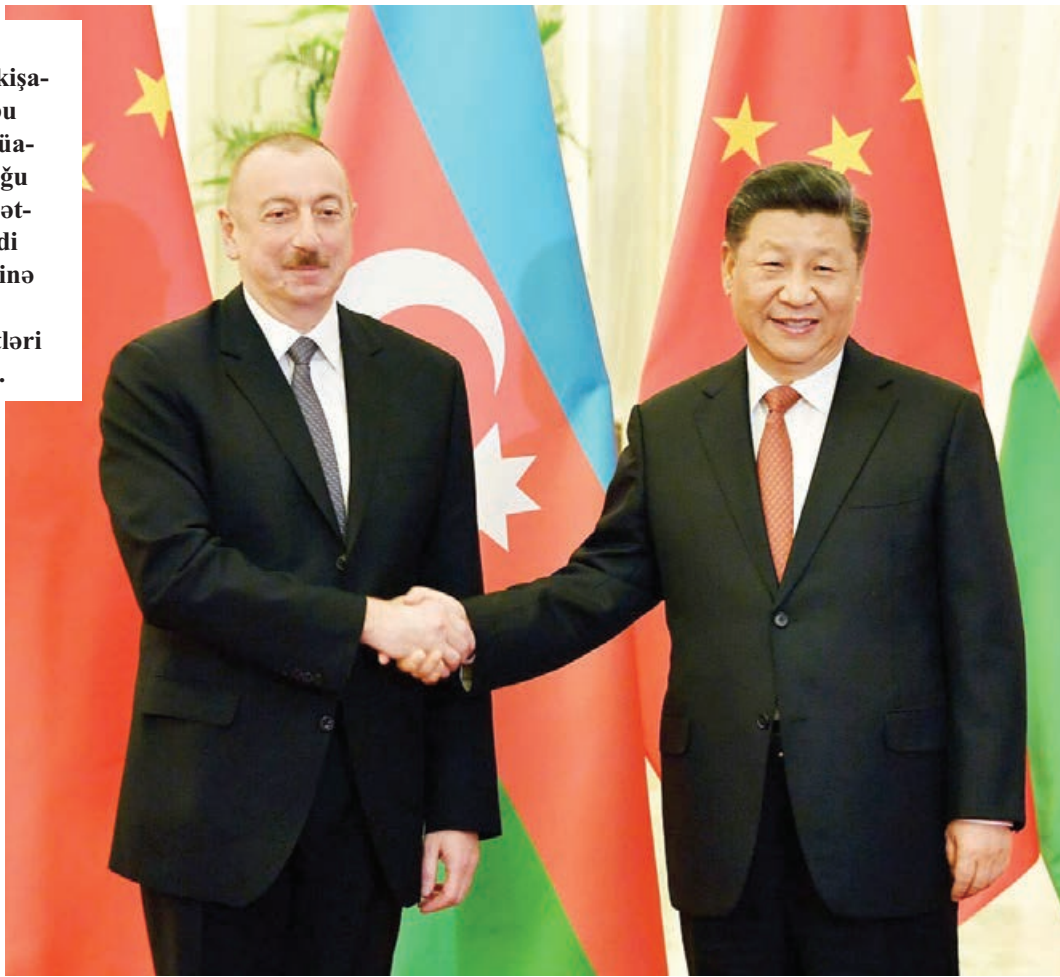
Uğurlu diplomatiya həmişə güclü iqtisadi əlaqələrin inkişafına zəmin yaradır. Məhz bu baxımdan Azərbaycanın müasir dünya düzənində qurduğu uğurlu diplomatik münasibətlər çoxsaylı ölkələrlə iqtisadi əlaqələrimizin genişlənməsinə təkan verib. Bu baxımdan Azərbaycan-Çin münasibətləri xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Bu münasibətlərin uğurlu inkişafını təmin edən əsas amillərdən biri qarşılıqlı əlaqələrin qədim tarixə malik olmasıdır. İpək yolunun bərpası üçün görülən işlər ikitərəfli əlaqələri daha da dərinləşdirdi. Çinin Qərb ölkələrindən fərqli olaraq "Vaksin millətçiliyi" etməməsi, Azərbaycanın müraciətinə "dar günün dostu" kimi operativ reaksiya verməsi və ölkəmizin vaxsınla təminatında oynadığı müsbət rol gələcək iqtisadi əlaqələrin təməlinin qoyulmasında vacib rol oynamışdır.

Yeni dünya düzənində Çinin həm güclü iqtisadiyyatı, həm də siyasi iradəsi ilə daha böyük rol oynaması artıq danılmaz faktdır. Dünyada baş verən siyasi proseslərə və iqtisadi münasibətlərə Çinin getdikcə daha dərinlən qoşulması onu təsdiq edir ki, bu nəhəng və qədim dövlət böyük güclərin ona ayırdığı miskin statusla kifayətlənmək niyyətində deyil. Əksinə, o, vacib oyunçulardan biri kimi irəli çıxır və heç kimdən çəkinmək niyyətində deyil. Çin gücləndikcə Azərbaycanla münasibətlərinin dərinləşməsi də milli maraqlarımız baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

Aydın görünənə odur ki, Çin beynəlxalq arenada birqütblülüyün bərqərar olmamasının əsas qarantı kimi çıxış edir, bir hegemon mərkəzdən çıxan ədalətsiz qərarların qarşısında asanlıqla duruş gətirir. Avropa dövlətləri və ABŞ öz ehtiyaclarından qat-qat artıq vaksin ehtiyatı toplayaraq özlərini digərlərindən təcrid etməyə cəhd edəndə Çin digər ölkələrə də vaksin ixracı həyata keçirir.

Əgər Çinin hazırkı iqtisadi inkişaf tempi, müasir texnologiyaların istehsalındakı yüksək məhsuldarlığı olmasaydı, dünyada üstün texnologiyalar sahəsində monopoliya Qərbin

Si Cinpin: "İlham Əliyev Çinin böyük dostudur"

İki ölkə arasında əməkdaşlıq bu dostluq əsasında getdikcə dərinləşir

və ABŞ-nin nəzarətində ola bilərdi. Bunun nəticəsində dünyanın qalan hissəsi üçün hazırkı texnologiyalar əlçatan olmayacaqdı.

Onu qeyd etmək ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev hələ keçmiş sovetlər dönməsində Çinin əhəmiyyətini və gələcək perspektivlərini görür, bu ölkə ilə münasibətlərin inkişafına çalışırdı. Ulu Öndər Azərbaycan müstəqilliyini elan etdikdən sonra da bu xətti inamla davam etdirdi.

Çin nə qədər nəhəng və qədim dövlət olsa da, tarix boyu Qərb imperalizmindən və zorakılığından əziyyət çəkib. 1840-1842-ci illərdə Çinə qarşı birinci tiryək müharibəsi, 1856-1860-cı illərdə baş vermiş ikinci tiryək müharibəsi bu dövlətə asan başa gəlməyib. Çin həm tarixən, həm də müasir dövrdə Qərbdən gələn məkrli ssenarilərin əziyyətini

çəkib. Ona görə də Çin üçün onunla əməkdaşlıq etmək istəyən dövlətlər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. İkitərəfli münasibətlərin bugünkü səviyyəsinə dövlət başçıları İlham Əliyev və Si Cinpin arasındakı dostluq əlaqələri müsbət təsir etməkdədir. Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinin Prezident İlham Əliyevi Çinin böyük dostu adlandırması da təsadüfi deyil. Çin eyni zamanda bütün rəsmi tribunalardan açıqlamalarında Azərbaycanın haqq işini daim müdafiə etmişdir.

Azərbaycan üçün güclü idxala və ixracata sahib olan Çin kimi dövlətlə iqtisadi əlaqələrin dərinləşməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Hazırda Çinin bir çox məşhur şəhərlərində ölkəmizin ticarət mərkəzləri uğurlu fəaliyyət göstərir. Həmçinin Azərbaycan iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrində

də fəaliyyət göstərən Çin şirkətlərinin sayı bu gün 200-ü keçmişdir. Ən vacibi isə odur ki, Azərbaycan Çinin Cənubi Qafqazda əsas ticarət tərəfdaşdır. Son 20 ildə ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsi 34 dəfədən çox artmışdır.

İki ölkə arasında nəqliyyat logistika əlaqələri də getdikcə dərinləşir, Zəngəzur dəhlizinin Çinin "Bir kəmə, bir yol" layihəsi fonunda reallaşması daha inandırıcı görünür. Çindən Avropaya 30 günə gedilən yol təxminən iki dəfə qısalaraq 15 günə düşəcək. Sevincindir ki, Qarabağın bərpasında da Çin şirkətlərinin rolu artmaqdadır. Faktiki olaraq hər iki dövlətin qlobal geosiyasi layihələrdə birgə inkişafı artır.

Prezident İlham Əliyev cari il yanvarın 17-də Davosda Çinin CGTN (China Global Television Network) televiziya

kanalına müsahibəsində belə demişdir: "30 il ərzində davam edən siyasi münasibətlər artıq bizim yaxşı tərəfdaş və bir-birinə etibar edən dostlar olduğumuzu nümayiş etdirir. Bizim beynəlxalq təsisatlar çərçivəsində çox yaxşı əməkdaşlığımız var. Biz həmişə bir-birimizin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyirik".

Azərbaycan ilə Çin arasında ticarət dövriyyəsində də müsbət dinamika mövcuddur. Dövlətimizin başçısının 2019-cu ilin aprelində Çinə səfəri zamanı iki ölkə şirkətləri arasında ümumi dəyəri 821 milyon dollar olan 10 sənəd imzalanmışdır. 2019-cu ilin birinci yarısında ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsi 2,3 dəfə artaraq 1,4 milyard dolları ötmüşdü. China Global Television Network televiziya kanalına müsahibəsi zamanı Azərbaycan Prezidenti qeyd etmişdir ki, "Azərbaycan bu təşəbbüsə ilk günlərdən fəal şəkildə qoşuldu və biz mövcud olmayan

infrastruktura investisiya yatırımağa başladığımız. Son 10 il ərzində Azərbaycan Xəzər dənizində ən böyük ticarət limanlarından birini inşa etdi. Onun yükəşirmə qabiliyyəti 15 milyon tondur və biz onu 25 milyon tona qədər artıracağıq. Biz Xəzər dənizi ilə yükləri daşımaq üçün gəmiqayıma zavodunu inşa etdik. "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü müxtəlif marşrutları, xüsusilə "Şimal-Cənub" marşrutu üzrə daşımanı fəallaşdırdı".

Göründüyü kimi, tərəflərin münasibətləri daha da inkişaf etdirmək istəkləri Azərbaycan-Çin münasibətlərinin perspektivini artırır və ölkələr arasında əlaqələrin günün tələbləri səviyyəsində inkişafına güclü təkan verir.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"